

CASTRATIE EN STERILISATIE

In het clubblad van augustus 2008 heeft u het een en ander kunnen lezen over de schijn-dracht van de teef. De vragen omtrent het al dan niet laten castreren of steriliseren van de reu of teef zijn echter nog niet beantwoord. Ik heb een poging gedaan de zaken op een rij te krijgen.

DE TEEF

Sterilisatie is het afbinden van de eileiders waardoor de teef onvruchtbaar (= steriel) wordt. De eierstokken en baarmoeder worden dus niet verwijderd. Castratie betekent verwijderen van.

Bij de teef zijn twee mogelijkheden:

Het verwijderen van de eierstokken = ovarioëctomie;

Het verwijderen van de eierstokken samen met de baarmoeder = ovariohysterectomie.

In beide gevallen wordt de hormoonhuishouding verstoord doordat de eierstokken weggenomen zijn. Als de baarmoeder er gezond uit ziet wordt die in de meeste gevallen niet verwijderd.

Wanneer

De operatie kan het best uitgevoerd worden in de rustfase van de cyclus, anders gezegd midden tussen twee loopsheden in. Omdat er vlak vóór, ná of tijdens de loopsheid te veel activiteit (goede doorbloeding dus) in de eierstokken en baarmoeder is, wordt de operatie in die periode veel moeilijker en riskanter.

Voordeel van het verwijderen van de eierstokken is het gemak. De teef wordt niet meer loops. Doordat de hormonale invloed van de eierstokken afwezig is,

- Is er minder kans op kwaadaardige melkkliertumoren. Er daarbij vanuit gaande dat de ingreep vóór de tweede, maar in elk geval vóór de vierde loopsheid zal plaatsvinden
- Wordt een eventuele baarmoederontsteking voorkomen
- Is er minder kans op suikerziekte
- Is er geen kans op reusgroei (= overmatige skeletgroei vooral van voeten, oren, neus en kaak)

Nadelen van het verwijderen van de eierstokken:

- De operatie op zich, heeft net als elke andere operatie, een zeker risico
- Het is een onomkeerbare ingreep
- Doordat de hormonale invloed van de eierstokken afwezig is is er kans op gewichtstoename, meerdere onderzoeken wijzen uit dat dit bij meer dan 50 % van de honden het geval is
- Komen karakterveranderingen veel voor. Vooral onzekerheid, felheid en agressie. (Geslachtshormonen beïnvloeden de stofwisseling en daarmee het gevoel van welbevinden)
- Kunnen zich vachtveranderingen voordoet. Het hele jaar door verharen komt veelvuldig voor
- Komt urine-incontinentie* bij 10 tot 20% van de geopereerde honden voor. Dit treedt vaak op binnen 3 jaar na de operatie. Het urineverlies openbaart zich in rust (slaap). Behandeling bestaat uit tabletten voor de rest van haar leven
- Kunnen bewegingsstoornissen optreden. Geslachtshormonen zijn van belang bij de botstofwisseling.

Vóór de eerste loopsheid. Het verwijderen van de eierstokken voor de eerste loopsheid geeft een nog grotere kans op sterke gewichtstoename en urine-incontinentie dan normaliter het geval is. Het karakter is dan zeker nog niet volledig gevormd en de vulva is nog niet volledig ontwikkeld.

Medische redenen voor het verwijderen van de eierstokken

- Suikerziekte
- Baarmoederontsteking
- Een ernstige schijndracht die niet medicinaal te behandelen is

Een schijndracht is een normale zaak. In een wolvenroedel wordt alleen de teef die het hoogste in rang staat (het alpha-dier) gedekt. De andere teven worden schijndrachtig en helpen mee met zogen en opvoeden. Ook bij onze huishonden komt dit voor. Wij bepalen zelf welke teef we willen laten dekken maar het is zeker niet ondenkbaar dat een andere teef kan meehelpen met voeden. Ook bij honden die alleen, zonder andere teven, in huis leven komt schijndracht voor.

Schijndracht komt voor in verschillende vormen en behoeft niet na elke loopsheid op te treden. Een lichte vorm kan met voldoende afleiding al aardig in de hand gehouden worden. Een wat ernstiger vorm, met bijv. slecht eten, speeltjes als puppen koesteren, agressie of juist apathie, kan eventueel behandeld worden met (homeopathische) medicijnen. Als blijkt dat de verschijnselen ernstig zijn en er onvoldoende bereikt wordt met (homeopathische) medicijnen dan kan het verwijderen van de eierstokken overwogen worden.

Prikpil.

Loopsheid kan ook voorkomen worden door de prikpil, dat is een injectie om de loopsheid te voorkomen. Deze prik kan ook nadelige bijwerkingen hebben, o.a. een baarmoederontsteking, tot gevolg hebben. Daarom is het niet aan te raden dit middel langdurig te gebruiken.

DE REU

Sterilisatie is het afbinden van de zaadleiters waardoor de reu onvruchtbaar (= steriel) wordt. De teelballen worden dus niet verwijderd. Castratie betekent het verwijderen van de teelballen waardoor

- de reu onvruchtbaar (= steriel) wordt
- de aanmaak van geslachtshormonen stopt

Beïnvloeding van het gedrag

Doordat de hormonale invloed van de teelballen na verwijdering afwezig is kan het karakter van een te dominante en/of hyperseksuele reu positief beïnvloed worden. In het gunstigste geval kan de reu wat rustiger en handelbaarder worden. De onzekere en/of angstige reu, daarentegen, kan negatief beïnvloed worden. In het slechtste geval kan hij uit angst van zich af gaan bijten.

Nadelen van het verwijderen van de teelballen. Doordat de hormonale invloed van de teelballen afwezig is:

- Is er kans op een gewichtstoename
- Is er kans op vachtproblemen
- Is er, wanneer de hond een ectopische ureter heeft, een grotere kans op urine-incontinentie*.

Medische redenen voor het verwijderen van de teelballen

- Prostaatproblemen
- overmatige uitvloeiing uit de voorhuid

Proefcastratie

Indien u overweegt uw reu te laten castreren is het mogelijk, om in overleg met uw dierenarts, eerst eens een chemische castratie toe te passen. Door een injectie wordt de hormonale situatie nagebootst alsof de teelballen verwijderd zijn. U kunt dan beoordelen of het gewenste effect er mee bereikt wordt.

*Castratie en ectopische ureteren

In het clubblad van augustus 2008 is een artikel geplaatst over ectopische ureteren ofwel verkeerd aangelegde urineleiders bij onze Entlebuchers. Binnen de Duitse rasvereniging SSV is al een flink aantal honden in het kader van het 'project ectopisch ureter' onderzocht. Men is geschrokken van het aantal honden dat deze aandoening heeft.

In het kader van deze afwijking is castratie/sterilisatie een belangrijk aspect. De hormonale invloeden, die er onder ander voor zorgen dat een hond niet ongewild urine verliest worden na een castratie/sterilisatie negatief beïnvloed waardoor een hond na een dergelijke ingreep incontinent kan worden.

Als de urineleiders van een hond verkeerd aangelegd ofwel ectopisch zijn kan die hond toch nog continent zijn omdat de spanning op de blaas en plasbuis onder invloed van de hormonen nog in orde zijn. Castrereer je die hond dan kan hij gaan druppelen ofwel incontinent gaan worden. Een ernstig gevolg is dat urineweginfecties, blaas- en zelfs nierinfecties kunnen gaan optreden met als vanzelf een geleidelijk functieverlies van de nieren.

Hormoontabletjes om de tekorten aan te vullen zijn bij druppelen levenslang noodzakelijk doch na enkele jaren gebruik reageert het lichaam er veelal niet goed meer op. De hond is dan voortdurend nat en krijgt alsnog te maken met urineweginfecties.

Een gespecialiseerde dierenarts in de urologie geeft het volgende advies: Voordat de eigenaar van één van jullie honden besluit de hond te laten castreren/steriliseren is het belangrijk eerst de zaken goed op rij te zetten. Van belang zijn dan onder andere de volgende punten:

- als de pup snel en goed zindelijk was
- als de hond nog niet eerder een blaasontsteking had
- als de hond nooit urine druppelt
- als de hond, zijn ouders, zijn nestgenoten en hun eventuele nakomelingen niet incontinent zijn, geen urinewegproblemen hebben en ectopisch onderzocht en in orde bevonden zijn

dan zou de eigenaar wellicht kunnen besluiten tot castratie/sterilisatie van de hond.

Als er twijfel is over bovengenoemde punten dan is het dringende advies de hond in een gespecialiseerde kliniek op een ectopische ureter te laten onderzoeken d.m.v. een echo en indien nodig vervolgonderzoek te doen voordat tot een castratie/sterilisatie wordt overgegaan. Maar bedenk dat als u uiteindelijk na rijp beraad besluit tot castratie/sterilisatie van de hond over te gaan er -ondanks het feit dat er geen ectopische factoren meespelen- toch onder invloed van hormonale veranderingen op den duur urineverlies alsmede urineweginfecties kunnen gaan optreden.

Ans

Bron: *Clubblad Entlebucher Sennenhonden Club – Jaargang 10, Nummer 1, Februari 2009*